

VECKOBLADET

Nr 17 webbform

090515

Nästa veckas VB

Med anledning av nästa veckas "klämdag" planerar redaktionen att klämma ut ett nummer redan på torsdagen. Vi hoppas att alla skrivsugna skall kunna leverera veckans texter redan på onsdagen.

Red

Kulturtips

Lena Måndotter. Kompanihuset 15, 16, 21, 22, 23 maj. "Rent ut sagt lysande" skrev pressen då Lena Måndotter senast framförde sina stämningsfulla konserter i Malmö. [Läs mer](#)

Jan Lundgren Trio - European Standards. Palladium 20 maj kl 19.30 [Läs mer](#)

Oslipat gul 8. Ståuppkomik med egenvärde på Tangopalatset 20 maj [Läs mer](#)

Hela kulturcentralens [program](#)

Youtubetips

Titta på de här klippen från flygangrepp i Afghanistan: www.youtube.com

De dagliga bombningarna av Afghanistan fortsätter. Skrattade mördare släpper splitterbomber och 1000-tonsbomber. De filmar sina dåd och lägger ut dem på Youtube för att skryta.

Sverige är med och deltar allt aktivare i slakten på afghaner.

Anders Davidson

Föreläsningstips

Fildelning, upphovsrätt och integritetsskydd på internet

har utan tvekat varit det hetaste politiska ämnet hittills i år. Organisationerna i vänsterpartirörelsen har olika fort kommit fram till ståndpunkten att vi är positivt inställda till rätten att kopiera upphovsrättskyddat material för icke-kommersiell användning. Dock står vi aningen oförberedda för att hantera den explosion av intresse som väckts av IPRED-lagstiftningen, domen mot Pirate Bay, telekompaketet i EU osv. För visst är vi sedan länge motståndare till övervakning i olika former men fildelningsfrågan rymmer mycket mer och handlar kanske främst inte alls om integritet och rättsäkerhet.

Därför har vi i VSF Lund bjudit in Mikael von Knorring, som har arbetat aktivt med ämnet sedan 2000 och som skrev de motioner som fick vänsterpartiet att byta åsikt samt leder den grupp som ska ta fram konkreta förslag till hur kulturfinansiering kan se ut i ett samhälle med fri fildelning. Vi har bett honom tala under rubriken "*Vår tids välfärdsrevolution*" och fokusera på hur den fria spridningen av information har och kan förändra samhället i progressiv riktning, samt hur vi får det att gå ihop med ett levande kulturliv.

Föredraget och diskussionen efter kommer att vara ett ypperligt tillfälle att få argument och inspiration inför diskussioner med sympatisörer och väljare för vilka det här är en central fråga. Det håller inte att låta enfrågerörelser helt äga en fråga som rör själva grunderna i vår analys av samhället och som innehåller mycket stor potential för progressiv samhällsförändring.

Tid och plats: Kl 13 lördagen den 16 maj på Eden, hörsal 131.

Det kommer finnas möjlighet till diskussion efteråt.

Arrangör: VSF Lunds arbetsgrupp för fildelningsfrågor

Kuba och krisen

I Sverige har den nuvarande krisen skapat massuppsägningar, lönesänkningar och offentliga nedskärningar. Vilka uttryck tar sig krisen på Kuba? Fins det en krispolitik bortom nyliberala nedskärningar och massuppsägningar? Vilka politiska diskussioner förs på ön inför Kubas Kommunistiska Partis kongress i höst? Kring dess frågor kommer Manuel Montero, internationell sekreterare för Kubas LO at föreläsa kring.

Tid och plats: Söndagen den 17/5 kl 15.00, på Kvarnby folkhögskola, Industrigatan 4 i Malmö.

Föreläsningen kommer att hållas på engelska alternativ tolkas från spanska till svenska beroende på deltagarnas behov.

Fredsforskaren Håkan Wiberg

talar om Afghanistan, Nato och Sverige efter Obama.

Tid och plats: Tisdagen den 19 maj kl 19.00 i Stadsparkscafét i Lund (ovanvåningen)

Håkan Wiberg ledde Fredsforskningsinstitutet vid Lunds universitet på 70-talet, var sedan professor i sociologi, därefter direktör för Fredsforskningsinstitutet i Köpenhamn 1988-2001, är nu pensionär. **Arrangemang:** Afghanistansolidaritet Skåne, ABF, TFF (Transnationella stiftelsen för Freds- och Framtidsstudier)

Cykelkommunen?

Lunds kommun kallar sig gärna och ofta för ”Cykelkommunen”. Men när det kommer till kritan är det alltid cyklister som får stryka på foten till förmån för bilisterna. Som här på Dalbyvägen. En skylt som riktar sig enbart till bilister och andra motorfordonsförare. Ändå är det cyklisterna, och för den delen även fotgängarna, som har berövats halva sin vägbanebredd för att bilisterna ska informeras. Skyltbenet mitt i cykel- och gångbanan utgör därtill naturligtvis en utomordentlig trafikfara.

Men, kanske någon vill invända, skylten gäller ju åtgärder på motorvägen och det är sannolikt Vägverket som satt upp den. Jovisst, men marken där skylten är placerad är kommunens, och det är kommunen som tycker det är helt okey att använda GC-banan för att informera bilisterna – det är, allt fagert tal om ”cykelkommun” till trots, bilisterna som är den riktiga trafiken, den som räknas.

Ulf Nymark

Innan nattåget avgår

Om några timmar lägger jag mej på tåget (surprise!) till Kontinenten. Men först några rader inför EU-valet.

Utan musik

Vid lunchtid talade Lars Ohly på Stortorget. Ett kort tal, kanske tio minuter, sen bar det av till nästa stad och möte. Förmodligen ett nytt torg med människor som slagit sej ner på bänkarna utan avsikt att höra ett valtal, ännu fler som skyndar förbi efter en hastig blick på den från teve kände talaren samt ett fåtal som verkligen står och lyssnar. De flesta av de senare partiaktivister.

Normalt upplever jag torgmöten snett bakom talaren, med ett blåsinstrument i näven. Orkestern och jag föreställer oss att vi ökar mötets attraktion med vår musik, men jag är inte säker. Det brukar inte vara några massor som stannar upp för oss heller. Hade vi fått fler att lyssna på Ohly? Röda Kapellet var hursomhelst inte inviterat att delta.

De politiska torgmötena har dömts ut till förmån för något som kallas sociala medier. Men inte ens Obama avstod från traditionella whistle-stops (korta tal från kampanjtågets bakersta plattform) under sin valspurt. Och för partifunktionärerna är mötena handfasta bevis för att de gör något. Det är kanske därför de (mötena) lever kvar.

Fyra skäl

Vad sa då Ohly? Jo att folk borde rösta på vänsterpartiet av tre skäl: arbetsrätten, klimatet (”exportera inte Sveriges miljöskuld” för att nå EU:s utsläppsmål) och feminismen. Tre goda skäl, men så la han till ett fjärde: ledamöternas orimliga ekonomiska förmåner (”Margot Wallström har tjänat 25 miljoner i EU”). Vänsterns toppkandidat Eva-Britt Svensson kritiserar förmånerna och lever som hon lär (fast till skillnad från Mp:s Carl Schlyter tar hon flyg, inte tåg, till Bryssel).

Så vi får hoppas att Svensson blir återvald. Det är troligt men inte helt säkert om man får tro

opinionsmätningarna.

De är extra otillförlitliga inför detta valet men visar ändå att Vänsterpartiet kampanjar i motvind. Det tycktes tidigare finnas en insikt om opinionsläget i partistyrelsen när den satte som mål att slå vakt om de två nuvarande mandat. Men ett senare möte la ribban högre, på tre mandat. Förstås ett utslag av vänsterns gamla voluntarism men också rosa förhoppningar om alla unionsmotståndare som skulle strömma till efter Miljöpartiets omsvängning.

I politiken vinner den som kan läsa framtiden, har någon sagt, och det är tydligt att Mp läser bättre än V, att allt fler svenskar accepterar EU. En mätning visade att det var 52 procent av V-symparna som var mot EU. En majoritet förvisso men en mycket liten när det gäller ett parti som i programmet kräver inte bara ett svenskt utträde utan också att EU ska upplösas.

En mer intelligent hållning som erkände att partiet innehöll både EU-vänner och –fiender, och lät detta komma till uttryck på valsedel (precis som hos Socialdemokraterna) hade kanske varit mer framgångsrik. Men erfarenheten har lärt oss att inte vänta för mycket av Vänsterpartiets kongresser och den ledning som de väljer.

Inte självklart

Det hade varit trevligt ifall opinionsvändningen berott på att fler hade kommit att dela min egen marxistiska syn på EU ("Den nationella ensidigheten och inskränktheten blir mer och mer omöjlig", Kommunistiska manifestet, 1848), inte på resignation. Men jag är ändå glad åt den nya EU-positivismen, trots att jag tagit intryck av seriös kritik av unionsprojektet från initierade bedömare som till exempel före detta EU-parlamentarikerna Jonas Sjöstedt och Herman Schmid.

Den senare upprepade sin kritik i samband med Röda Kapellets förstamajkonsert. Men hur borde man rösta? Inte självklart på ett EU-negativt parti, sa Herman.

Gunnar Sandin

Ett krig vi måste vinna

I USA riskerar en svensk medborgare ett långvarigt fängelsestraff för att han eventuellt tänkt ordna ett "islamistiskt" träningsläger för att eventuellt rekrytera frivilliga för att eventuellt döda människor i "annat land".

Samtidigt skriver ledarredaktören för en av våra största tidningar att kriget i Afghanistan, där svenska soldater anförda av USA glatt deltar i en operation kantad av mord och våld på civila, är "ett krig vi måste vinna".

Det svenska kriget i Afghanistan, som har stöd av i stort sett alla politiska partier och brett stöd bland det svenska folket, sker med den uttalade målsättningen att rädda afghanerna från deras kulturella efterblivenhet, framför allt uttryckt i så kallade sharialagar, och införa svenska normer och värderingar. Om afghanerna själva önskar en sådan förändring verkar dock ingen ha brytt sig om att ta reda på.

Förmodligen är det dags för oss svenskar att rädda oss från oss själva, granska vår syn på världen och ställa oss till svars för våra illgärningar innan de blir fler. Detta är ett krig vi verkligen måste vinna.

Gunnar Olofsson

Inte ett knyst

I högtidstalen heter det att Sveriges militär är i Afghanistan för att stödja den "lagliga regeringen".

"En central princip i dokumentet är att det är den afghanska regeringen som har huvudansvaret för uppfyllandet av de mål som satts upp. En lika viktig utgångspunkt är att det internationella samfundet fortsatt skall finnas tillhands för att stödja Afghanistan i detta arbete." Prop. 2006/07:83

Men vad gör den svenska regeringen nu? När Afghanistans president, regering och parlament krävt att USA:s bombningar ska upphöra?

Inte ett knyst från Arvsfurstens palats!
Anders Davidson

Gemensamt uttalande av V, S, MP och DV

Lägg inte ner Nybyggarna!

De sparbetning som kommunstyrelsens majoritet föreslår inför 2010 riskerar att få förödande konsekvenser för social verksamhet i Lund. Förslaget innebär bland annat att Nybyggarna läggs ner. Därmed försvinner en ovärderlig resurs med ett femtiotal platser för människor som behöver stöd för att komma in på arbetsmarknaden, en verksamhet som därtill alla är överens om har varit mycket framgångsrik. Kan någon tro att dessa människor kan hitta en annan sysselsättning idag? Resultatet av förslaget är istället att människorna kommer ännu längre från arbetslivet, och kostnaden får kommunen ändå betala, fast i annan form, som ökade socialbidragskostnader. Samtidigt hävdar socialnämnden i Lund att man vill "prioritera arbete istället för bidrag". Detta går helt enkelt inte ihop.

Vi vill påpeka att budgettramarna hittills bara är ett förslag inför 2010, som kommunfullmäktige ska besluta om i juni. Vi vädjar till socialnämndens politiska majoritet att inte göra någonting förhastat. Kommunfullmäktiges ledamöter bör, oavsett politisk tillhörighet, inse det orimliga i det liggande förslaget, speciellt med tanke på det rådande konjunkturläget. Aktiva åtgärder som bryter utanförskap och rustar arbetslösa för arbetsmarknaden ska givetvis prioriteras när de behövs som mest.

Lund 8 maj 2009

Mats Olsson (V), Anders Almgren (S), Margareta Dovsjö (S), Anders Ebbesson (MP), Sven-Bertil Persson (DV)

Nu slukar tjocka Lund ännu en munbit grön miljö

Schaktmaskinerna dånar. En grävmaskin reser sitt vidöppna gap tiotals meter mot skyn och slår med ett brak ner på den försvarslösa muren. En annan flår med ett smärtfyllt rasslande av ett tak.

Det handlar om BUP i Sankt Lars-parken. Tegelhögar och skrotcontainrar fyller cementbotten. På en vacklande mur uppmanar syndikalisterna sina kamrater till kamp. På en annan har de skrivit KLASS MOT KLASS med stora bokstäver. Över en fönsterrad kan man

fragmentariskt läsa PERA HELA JÄVL. Inne i den återstående delen av anläggningen ligger nakna betongceller i rad. Men den underjordiska gång som förenar BUP med resten av Sankt Lars syns inte till.

Enligt det planbeslut som vann laga kraft för ett halvt år sedan ska en matta av småhusbebyggelse nu rullas ut uppifrån Regnbågs kvarteret ända ner till Höje å. Det blir ganska få och påkostade bostäder. Ingenting för studenter och annan ungdom, men en privatisering till förmån för dem som har råd.

De boende lyssnar på dånet och gnisslet från de stora maskinerna och suckar. De fruktar att det kanske är sista sommaren de ser sin blomstrande pilevall och den lilla klöverängen.

Ännu står de mäktiga pilarna kvar på vallen som skiljer BUP från Regnbågs kvarteret. Ännu sitter en visslande tjej på gräsklippningsmaskinen och kör sina stråk i det doftande gräset på brukhundsklubben. Snart ska det röda klubbhuset rivas och halva fältet bebyggas

Rödmålade pinnar i marken markerar var bilvägen ska tränga in genom vallen och dungen av blommande körsbärsträd. Kaninerna skvätter omkring och en igelkott rultar brådslande in i en rishög. De svettiga rivningsarbetarna flåsar i det flygande cementdammet.

Det blir kväll. Larmet tystnar. Arbetarna försvinner. Maskinerna vilar. Ett par koltrastar drillar. Närmre än kuttrar näktergalarna. Solnedgången färgar pilarnas grågröna lövmassor röda.

Vi som bor i närheten motsätter oss inte att BUP rivs och ersätts av bostäder. Men vi protesterar mot att pilarna huggs ner och vallarna schaktas bort. Vi vet att många rödlistade insekter trivs där. Och vi kommer att sakna vår lilla gröna äng. Vi beklagar att moderater och socialdemokrater maktfullkomligt körde över oss i stället för att i samverkan utarbeta en plan som tar hänsyn både till miljön och de boende.

Men än är inte hoppet ute. Än är inte kampen förbi. Hittills är det bara BUP som rivs.
Gunnar Stensson

Motion till Lunds Kommunfullmäktige: Valfrihet och mångfald i äldreboendet

Att vi blir äldre och kanske beroende av hjälp i vårt dagliga liv får och behöver inte betyda att vi måste ge upp vår integritet och rätt till självbestämmande. Våra kroppar är kanske svagare och vi har svårare att minnas. Men inom dessa begränsningar äger vi själv vårt liv och är den som bäst vet hur det ska levas.

När vårt behov av hjälp är så stort att vi får tillstånd att flytta till särskilt boende är vi särskilt utsatta. Vi kanske upplever att vi kommer till en institution där andra vet bäst vad som är bra för oss. Det kan kännas tryggt men vart tar vår integritet och vårt självbestämmande vägen?

Det är därför viktigt att all omsorg om äldre utgår från individens integritet och rätt att välja sitt liv. Bemötandet är naturligtvis viktigt - men ett bra bemötande räcker inte. Det måste också finnas verkliga möjligheter att välja. Framförallt handlar det om självbestämmande och valfrihet i det dagliga livet. Men det är också viktigt att vi själv kan välja var vi vill bo – och flytta om vi väljer fel.

I den här skrivelsen lämnar vi förslag på hur de äldres valfrihet kan stärkas ur bägge dessa aspekter.

A. Valfrihet och självbestämmande i det dagliga livet

Vi föreslår en nystart av kvalitetsarbetet på kommunens särskilda boenden för äldre. Målet är att samtliga boenden ska öka sin flexibilitet och lyhördhet för att ännu bättre kunna möta

individuella behov. Det kan handla om enkla saker som att välja dygnsrytm, välja mellan olika alternativ vad gäller mat och dryck, att ha möjlighet att utveckla sina intressen, att fortsätta bo tillsammans med sin livskamrat mm. Men naturligtvis också att medverka i och ha avgörande inflytande på den egna vårdplaneringen.

Det är också viktigt att de äldre medverkar i beslut som rör gemensamma angelägenheter på deras boende. Denna medverkan kan organiseras på olika sätt utifrån de äldres önskemål. Inom ramen för kvalitetsarbetet bör varje boende hitta sin form för brukarråd/styrelse.

Kvalitetsarbetet syftar inte till att alla kommunala boenden ska fungera på exakt samma sätt - det är inte möjligt om de äldre själva skall bestämma. Målet är gemensamt men vägarna dit kan vara olika. Värdegrunden och gemensamma kvalitetsrutiner förankras på nytt hos all personal. Därefter bör personalen på respektive boende hitta egna vägar att öka valfriheten och stärka de äldres självbestämmande. Har de äldre reellt inflytande över sin vårdplanering? – kan det ökas? Hur vill de att brukarinflytandet ska organiseras? Vill de äldre ha fler måltidsalternativ? Vill de att vi lagar maten själva på enheten? Det är exempel på frågor som kvalitetsarbetet bör ge svar på. När arbetet utgår från de äldres önskemål kommer nya frågeställningar att väckas och kräva svar. Vi förväntar oss inte samma svar från alla boenden – mångfald bör uppmuntras.

Kvalitetsarbetet ska inte ses som ett projekt med en start och ett slut. Det är en pågående process som ges ny energi och fortsätter som en naturlig del av omvårdnaden av de äldre.

B. Rätt att välja boende

För oss är det självklart att rätten att själv bestämma var man ska bo också gäller de som är gamla och sköra. Den som beviljats särskilt boende ska själv få välja var han/hon vill bo.

Förutom att höja kvaliteten syftar kvalitetsarbetet till att öka mångfalden. Det ger de äldre olika alternativ att välja mellan. Alternativ som alla är bra – men på olika sätt.

För att kunna göra ett väl underbyggt val behöver man information. Vi föreslår att förvaltningen – lämpligen den nya kvalitetsavdelningen – får i uppdrag att sammanställa en beskrivning av samtliga äldreboenden i kommunen. Självklart innefattas även de boenden som lagts ut på entreprenad. I sammanställningen bör ingå uppgifter om inre och yttre miljö, personaltätthet, personalens kompetens, resultat på kvalitetsmätningar mm. Varje boende ska ges möjlighet att själv berätta om sin verksamhet och sin kvalitetsprocess. De som står inför val av särskilt boende ska också ha möjlighet att via kvalitetsavdelningen vidarebefordra personliga frågor och få svar från olika boendialternativ.

Om kommunen inte direkt kan erbjuda plats i det särskilda boende som valts i första hand ska man kunna välja mellan att tillbringa väntetiden i hemmet med särskilt stöd eller i annat särskilt boende.

De äldres rätt att välja ställer högre krav på kommunen. Det handlar inte längre enbart om att snabbt kunna erbjuda plats på något boende utan om att erbjuda plats på det boende den äldre valt. Det blir en viktig politisk uppgift att analysera de val som görs. De ger information om hur de äldre vill bo och ingår i underlaget för planeringen av nya boenden. Visar det sig att ett boende väljs bort därför att kvaliteten inte motsvarar vad de äldre vill ha, krävs insatser för att åter göra boendet attraktivt.

Vi föreslår att kommunfullmäktige beslutar ge Vård- och omsorgsnämnden i uppdrag

att initiera kvalitetsarbete enligt riktlinjerna under punkt a ovan.

att som del av kvalitetsarbetet pröva olika modeller för brukarråd/styrelser

att ge äldre som beviljats särskilt boende rätt att välja boende

att göra och regelbundet uppdatera beskrivningar/kvalitets-sammanställningar enligt riktlinjerna under pkt b ovan.

Sven-Bertil Persson & Cecilia Salemark, Demokratisk Vänster

The Obama Code I

I sin bok "The Audacity of Hope" säger Barack Obama bland annat: "empathy... is at the heart of my moral code". I hans tal återkommer ofta uttryck för empati och solidaritet som "to be your brother's keeper, to be your sister's keeper". I sitt installationstal betonade han vikten av att ha omsorg om och ansvar för - inte bara sig själv utan också för sin nästa. Man kan lugnt påstå att Obama har gjort empati till en arbetsmetod. Efter G20 mötet i London nyligen besökte Obama Turkiet. Efter ett möte där med en stor grupp studenter fick han frågan hur man skall arbeta för fred i världen. Hans svar blev: "Learning to stand in someone else's shoes, to see through their eyes, that's how peace begins, and it's up to you to make that happen." Sedan en medlem av USA:s högsta domstol nyligen avgått förklarade Obama vilka egenskaper han skulle uppskatta hos en efterträdare på den posten: "I view that quality of empathy, of understanding and identifying with people's hopes and struggles as an essential ingredient for arriving at just decisions and outcomes".

Om president Obama lyckas genomsyra sin administration med empatiska principer skulle det kunna förändra styrkeförhållandena mellan de båda dominerande partierna i USA. Det republikanska partiet har ofta lyckats få folk – och inte minst arbetare – att rösta mot sina ekonomiska intressen genom att utnyttja splittrande värdefrågor rörande religion, sexualitet, ras, aborter, vapeninnehav. I sin bok "The Conscience of a Liberal" beskriver Paul Krugman det som han kallar republikanernas "Weapons of Mass Distraction". Demokraterna framställs som moral- och värderelativister – "Volvo-driving, latte-sipping, white-wine-drinking intellectuals" som egentligen inte tror på någonting och inte håller någonting för heligt. Krugman menar dock att värdefrågorna dessbättre fått mindre betydelse under senare år därför att amerikanen i gemen blivit mera tolerant när det gäller t.ex. ras och homosexualitet och det gynnar demokraterna som har mera materiellt inriktade program men är svaga när det gäller värdefrågor.

Medan Krugman sålunda tonar ned värdefrågorna gör Obama tvärtom – lyfter upp dem och gör dem centrala i sitt politiska budskap. Och då är det inte fråga om de splittrande värdefrågorna utan de värden som Obama anser omfattas av en stor majoritet av det amerikanska folket – demokrater, republikaner och oavhängiga. Det är de värden som han anser har fått uttryck i den amerikanska konstitutionen och andra alster av unionens lagstiftande fäder. Och dessa värden, menar Obama, är huvudsakligen baserade på empati. Logiken är enkel: det är empati som gör att vi strävar efter frihet, rättvisa, jämlikhet och demokrati – för alla, inte bara för ett fåtal. Tekniken är lika enkel: ställ dig i den andres skor och se genom den andres ögon. När det gäller ekonomi säger han "a budget is a moral document".

Denna skillnad mellan Krugman och Obama i synen på värdefrågor avspeglas också i deras inställning till "bipartisanship" – samarbete mellan de två dominerande partierna. Krugman säger att det är dåraktigt att tro att ett progressivt reformprogram kan genomföras i samarbete med republikanerna. Obama å andra sidan söker samarbete med republikaner i frågor där värderingarna verkar samstämda. Det kan vara en framgångsrik metod med tanke på det sätt på vilket lagstiftningen äger rum i kongressen. Lagarna framläggs i paket och det bäddar för kohandel mellan olika intressegrupper då naturligtvis även värderingar har betydelse. När en lag om kvinnors rätt till lika lön antogs i januari i år är det t.ex. möjligt att Obama gav denna lag hög prioritet och för att var säker på att få igenom den kan han ha gjort eftergifter i andra lagförslag som han inte rankat så högt ur värdesynpunkt. I stort sett har dock Obamas försök till "bipartisanship" hittills betecknats som totalt fiasko när inte en enda republikan röstade för hans budget och när de kompromisser som gjordes för att locka med republikanerna i det ekonomiska stimulanspaketet ledde till betydande försämringar. Det innebär dock inte att

Obama ger upp samarbetslinjen. Han strävar efter att få med sig en stor majoritet av det amerikanska folket inför de svåra beslut som kommer att krävas med tanke på kriserna inom miljö och ekonomi.

När det gäller de splittrande värdefrågorna så Obama under valkampanjen bland annat att han var för fri abort men tveksam till samkönade äktenskap. Det utlöste naturligtvis besvikelse i HBT-kretsar. Den 19 april offentliggjordes att Emily Hewitt utnämns till chefsdomare i the "U.S. Court of Federal Claims". Emily Hewitt är gift med Eleanor Dean Acheson! Samtidigt meddelades att den öppet homosexuelle John Berry utnämns till direktör för "Office of Personnel Management" vilket gör honom till personalchef för 1,9 miljoner statsanställda med ansvar för löner och andra förmåner. Ytterligare tre homosexuella personer utnämndes till höga poster i administrationen. Kanske har Obama nu blivit förlåten för det han tidigare sagt om samkönade äktenskap.

I sin ovan nämnda bok skisserar Paul Krugman ett progressivt reformprogram som bland annat omfattar en allmän sjukvårdsförsäkring, höjda minimilöner, stöd till fackföreningar, progressiv beskattning av inkomster, höjd bolagsskatt, skärpt arbetsrättslagstiftning och kontroll att befintliga lagar följs. Under den tid som gått sedan Obama tillträdde som president har han redan påbörjat eller förberett det mesta av dessa åtgärder. Obama och Krugman tycks ha samma vision av ett framtida USA, ett välfärdssamhälle av europeisk typ med ökad ekonomisk jämlikhet som ett viktigt inslag. Men om målet är gemensamt tycks de ha olika syn på vilka metoder som skall användas. Medan Krugman har en tendens att demonisera sina motståndare gör Obama tvärtom. Det kan vara förklaringen till att Krugman inte blivit ombedd att bli ekonomisk rådgivare i den nuvarande administrationen.

Om empati är ledstjärnan för Obama i hans politiska verksamhet blir det intressant att följa hur han tillämpar detta i praktiken. Vid toppmötet i Port of Spain nyligen tycks Obama inte ha haft några problem med att ställa sig i de latinamerikanska "diktatorernas" skor. Förre vicepresidenten Dick Cheney lär ha blivit mycket upprörd över att Obama skakat hand med superdiktatorn Hugo Chavez. Under presidentvalskampanjen så Obama att Hugo Chavez visserligen var demokratiskt vald men att han inte regerar på ett demokratiskt sätt. Chavez kommentar till detta uttalande: "If it helps Obama get elected, okey, we'll talk later".

Obama förväntar sig säkert att hans medarbetare arbetar enligt samma idealistiska principer som han själv. Och visst har Hillary Clinton på senare tid haft en mjukare och mera försonlig framtoning än man blivit van vid från det hållet. Den enda regeringsmedlem som Obama tagit över från Bushregimen är försvarsministern Robert Gates. Förmodligen har Obama funnit någon gemensam värdegrund med denna republikan som enligt New York Times förvandlats till demokrat. Det för ekonomi och arbetsrättsfrågor viktiga arbetsmarknadsdepartementet leds av Hilda Solis som är känd för att ha bra kontakter med facket och förmodligen inte har svårt att ställa sig i arbetarskor. Detsamma gäller hennes medarbetare Mary Beth Maxwell – en nyckelperson i aktiviteterna för en ny lag, "Employee Free Choice Act", som skall underlätta för arbetare att organisera sig fackligt. I vicepresidentens kansli är den progressiva ekonomen Jared Bernstein ansvarig för fördelningen av stimulanspaketet. Så långt verkar empatilinjen obruten. Mera problematiskt blir det när vi kommer till det område där Obama fått mest kritik från vänsterhåll – finansvärlden.

Uppgiften att lösa de problem som uppstått till följd av den finansiella krisen har Obama gett till två före detta medarbetare till Bill Clinton som inte gjort sig kända för några progressiva ansatser och anses vara insyltade i Wall Street-kretsar på ett betänkligt sätt. Timothy Geithner är finansminister och när han tidigare var chef för riksbankens regionalkontor i New York åt han nästan dagligen lunch med höjdare på Wall Street. Om

Geithner sägs att han alltid gjort allting fel. Lawrence Summers är ekonomisk rådgivare i Vita Huset. Om honom säger Naomi Klein att han är USA:s farligaste person och inte bör tillåtas ha någon befattning i den offentliga sektorn. Det program som Geithner och Summers genomför för att lösa kreditkrisen har mött häftig kritik från liberala ekonomer med Paul Krugman i spetsen. Även om programmet blir framgångsrikt skulle det enligt kritikerna medföra stora kostnader för skattebetalarna. Förstatligande av insolventa banker vore ett säkrare, snabbare och för skattebetalarna billigare sätt att fång igång kreditgivningen i landet. På vänsterhåll misstänker man att Geithner och Summers i första hand är ute efter att hjälpa sina vänner på Wall Street.

Barack Obama ser förmodligen inte motparten i det ekonomiska krisprogrammet, bankdirektörerna, som motståndare utan som medarbetare. De är nödvändiga delar av ett kapitalistiskt system som han inte ifrågasätter. Dock skulle han nog känna sig obekvämt i deras skor och har därför valt medarbetare som är förtroagna med de värderingar som gäller på Wall Street och som vet hur bankdirektörerna kan tänkas reagera på olika utspel från regeringssidan. Man får anta att Obama blivit övertygad om att dessa båda herrar trots allt delar hans grundläggande empatiska värderingar och kommer att agera för folkets bästa. Det problem som emotionellt kan bli svårast för Obama att ta sig an är konflikten mellan Israel och palestinierna. Obama är naturligtvis väl informerad om vad som pågått och pågår i området. Han vet att israelerna bedriver en apartheid- och förnedringspolitik mot palestinierna, både i Israel och i de ockuperade områdena. En politik som han på grund av sin hudfärg har personlig bitter erfarenhet av från sitt eget land. Kan han ställa sig i palestiniernas skor utan att överväldigas av vrede? Vilka känslor dyker upp när han ställer sig i israelers skor? I varje fall verkar det nu som om Obama när det gäller palestinafrågan kommer att agera med en beslutsamhet som man saknat hos hans företrädare.

George Lakoff är professor i kognitiv vetenskap i U.C. Berkeley. Han har analyserat Obamas sätt att kommunicera. Han säger att Obama utnyttjar sin eminenta talarbegåvning till att skapa enighet kring fundamentala amerikanska värden. Han anknyter till åhörare genom att använda något som kognitionsforskare kallar det kognitiva undermedvetna. Han låter sina djupaste idéer strukturera det han säger och överför då dessa idéer på ett omedvetet och automatiskt sätt. Han säger att de flesta amerikaner nog inte har förstått vilken omvälvning i tänkande och kännande som Obama försöker åstadkomma. Och hans strävan efter enighet tycks sträcka sig utöver det egna landets gränser. Lakoff kallar Obamas strategi "The Obama Code" och säger att den innehåller sju subtila, intellektuella steg.

Erik Kågström

Mer om "The Obama Code", de sju subtila stegen och "American Values" i ett kommande nummer.

I skilda ämnen

Efter den fantastiska domen (ett års fängelse per man, trettio miljoner i skadestånd) mot de fyra ansvariga för fildelarsajten Pirate Bay kom det ju fram att domaren var djupt engagerad i den företags- och organisationsvärld som jobbar med att kamma hem pengar till rättighetsinnehavare. Tja, så tokigt kan det bli, men det får andra kommentera. Men det jag fäste mig vid var en del yttranden i pressen där man sa att det var nog inte jäv i lagens mening, men att det inträffade tråkigt nog tenderade att sänka tilltron till det svenska rättsväsendet.

Då vill jag säga att min tilltro till det svenska rättsväsendet är ytterst begränsad redan från början. Det beror inte på att jag har utsatts för några rättsövergrepp utan enbart därför att jag

under många år i Lund har upplevt vilka som rekryteras till de juridiska yrkena. Det är, kort och lite vulgärt uttryckt, de av borgarklassens barn som vill tjäna rejält med pengar men som inte fixar att komma in på läkarutbildningarna eller Handels. Inte sällan kommer de själva från juristfamiljer och hur som helst tränas de in i en stark kåranda, präglad av en självklar lojalitet med det borgerliga Sverige och bristande förståelse och kunskap om andra delar av samhället. Det är inget ont med dem, det ligger inte på det planet. Problemet är deras okunnighet och bristande omdöme. Och naturligtvis måste jag säga att det sagda inte gäller alla. Nej, det finns undantag, men nog är de rätt ovanliga? Jag har ingen dokumentation att stödja mig på, bara en omfattande erfarenhet av möten med jurister. Varför skulle man ha tilltro till ett rättsväsen som behärskas av den här gruppen människor? Och så påstås det att klassamhället är avskaffat!

Apoteken

Det brukar ju hävdas att vi på vänsterkanten av politiken är doktrinära och präglade av fanatism och ideologi. Sådant kan nog ha förekommit, men vad som händer nu med privatiseringen av apoteken är ett av de tydligaste uttrycken för en ideologi som tar överhanden över förnuftet.

Vi har i Sverige en statlig apotekskedja som är välskött, saknar starka vinstintressen, ger någorlunda rimliga läkemedelspriser och är uppskattad av allmänheten. Också personalen tycks gilla den, även om det finns en del av dem som anar helt andra vinstmöjligheter. Nu ska två av tre apotek säljas, framför allt till internationella apoteksbolag, men ett antal också till enskilda. Varför? Jo, staten ska inte äga apotek, tycker borgarna.

Min tro är att det här kommer att vara det som får det borgerliga styret att falla. Det starka pragmatiska draget hos svenska folket kommer att fälla utslaget. Att man inte ska skrota sådant som fungerar bra plus erfarenheterna av att se apotekspriserna gå upp och förtroendet ner tror jag kommer att avgöra saken. Borgarna kommer att gå på pumpen på det här, men dåligheterna kommer dessvärre inte att uppenbaras förrän det redan är gjort och vi sitter där med profithungriga läkemedelsmånglare. Det är bra med växlingar vid makten, men det är fan vad borgarna hinner ställa till med på fyra år.

Till ankars

Jag läser med stigande fascination om läget för världens handelsflotta. I Malackasundet, farleden mellan Singapore och Java, ligger det nu 735 fartyg till ankars, en del av dem i viktclassen 300,000 ton. Tillsammans omfattar de 41 miljoner ton, allt enligt det företag i Göteborg som håller koll på var världens fartyg finns. Vid förra konjunktur nedgången låg det många tankers i de norska fjordarna men där får de inte vara längre av miljöskäl. Malackasundet ligger strategiskt nära de asiatiska hamnar där det skulle kunna dyka upp påhugg, men det finns lediga fartyg också på andra håll, t.ex. 150 kring Gibraltar och 300 i Rotterdam och dess utkanter.

Vad det handlar om är förstås nedgången i världshandeln och därmed i fraktpriserna, både för bulkfartyg och containerbåtar. Tidigare kunde en malmbåt i 100,000-tonsklassen kosta så där 300,000 dollar i hyra per dygn, nu räcker det med 20,000. Tidigare kostade det 1400 dollar att skicka en tolv meters container från Kina till Europa och nu får man det för bara 300 dollar.

Jag skulle vilja se de hundratals fartygen utanför Singapore. Jag tänker mig det som en sorts elefantkyrkogård. Och jag saknar Walter Nilsson, den utomordentlige författaren och sjöfartsjournalisten som satt med sin kikare på fjärde våningen på Drottninggatan i Helsingborg och följde trafiken, rapporterade i Helsingborgs Dagblad och Sjömannen. Ibland for han ner till Kielkanalen eller till Pireus för att kolla in var alla gamla skorvar blev av. Tänk om han hade kunnat åka till Malackasundet!

Lucifer

”Krisen” innebär möjligheter – men är de politiskt möjliga?

Finanskrisen avsätter vissa positiva spår: koldioxidutsläppen har minskat, och likaså sopbergen. Precis det vi alla önskade – innan krisen satte in. Men myntets baksida – ökad arbetslöshet här hemma, ökad fattigdom i fattiga länder – dominerar ännu det politiska engagemanget och kan göra att vi missar det gyllene tillfälle en sådan här kris erbjuder.

Det brådskar nämligen att föra samman krishanteringen med strategier för att minska miljöfarliga utsläpp och ohållbar resursexploatering. Lyckas de statliga krispaketen kommer ju hjulen igång igen och den ohållbara tillväxten fortsätter. Med en sådan politik kommer heller inga radikala förslag upp i höstens Köpenhamnskonferens om världens miljöproblem.

Det finns vägar att både motverka ökad arbetslöshet och behålla miljövinster ur krisen. Även om de inte är lätta att få gehör för i dagens nyliberala klimat måste de upp på dagordningen och diskuteras. Ju längre finanskrisen varar, desto större öppenhet för alternativa svar. Jag har ett konkret förslag att bidra med. Välkomna till debatt!

Vår halvt omedvetna övergång till en slösaktig livsstil

En av de mest radikala förändringarna i våra materiella levnadsmönster under åren sedan andra världskriget handlar om hur vi konsumerar. ’Hushållning’ var under de tidiga åren ett vägledande begrepp. Gradvis inlemmades vi alla i en annan anda – köp, byt, släng. Ikea och Lena Larsson befann sig i (omedveten?) allians om att man ska byta möbler, kök, badrum, kläder när man tröttnat på dem, oavsett om de ännu fungerade eller inte. Idag har den synen penetrerat hela systemet: när en sladd lossnar slängs lampan, när en kylskåpsdörr hänger snett slängs kylskåpet. Reservdelar är ofta så dyra att det ”inte lönar sig” att försöka laga. Alla, från den vanliga konsumenten till skolan, arbetsplatsen, mekanikern och detaljhandeln, lever med en släng-praktik som skapar oerhörda berg av ännu användbara varor, inte minst kapitalvaror.

Jag lever sedan länge i ett kollektivhus. De första (och idag äldre) invånarna samsas väl kring tillvaratagande, inköp av begagnat mm. Yngre hushåll har nu flyttat in, och för dem är det en självklarhet att kasta bort vad man inte längre gillar eller som inte är alldeles helt. De är inga slösare, bara goda representanter för ett synsätt som idag oreflekterat praktiseras troligen av en klar majoritet av svenskarna.

Jag tror att de flesta av oss har glömt bort hur man reparerar och underhåller sina ägodelar. Det är svårt att hitta goda hantverkare som gör sådana arbeten, till rimliga kostnader. I fattigare länder som jag besökt importerar alla slags begagnade varor, från bilar och motorer till datorer och kylskåp, som reparerar och underhålls på ett sätt som vi idag i stort sett saknar hantverkskompetens att göra. Ett radioprogram förra året förmedlade en konflikt mellan en kvinna från DR Congo och våra myndigheter. Hon deltog i insamling av kapitalvaror vi kastat, och som skeppades till bekanta i Kinshasa för reparation och användning. Enligt myndigheten, som stoppade verksamheten, är dessa varor att betrakta som sopor, och sopor får inte exporteras – läs dumpas – i främmande länder. En lovvärd regel, som i detta fall representerade ett helt felaktigt synsätt.

Varors värde och deras hantering på marknaden

Begreppet hushållning bygger på att varor har bruksvärden som kan tas tillvara. Förlusten av det begreppet i vår vardagsvärld innebär att vi enbart reagerar på marknadens kortsiktiga definition av värde i snabba pengatermer: ”det lönar sig inte”, ”det kostar för mycket”, att underhålla, reparera etc. ’Marknaden’, eller de som tjänar på att vi köper, arbetar aldrig långsiktigt. Tillverka på billigaste sätt, och sälja till bästa vinst, är dess sätt att operera.

Även om insikten växer att många ingredienser i färdiggjorda varor är icke-förnybara, är det svårt att skapa ett intresse hos marknadsaktörerna för att tillvarata ingredienser eller varor. Kortsiktigheten, och den ständiga konkurrensen, gör att de väljer den billigaste vägen även om den kan väntas leda till att den aktuella varan relativt snart inte kan produceras.

Att återskapa en relation till varor som karakteriseras av ’hushållning’ är svårt.

Globaliseringen innebär att billig arbetskraft och (relativt) fri exploatering av råvaror i andra regioner gör den färdiga varan mycket billig på vår marknad. Att skapa och underhålla reservdelslager för utgående modeller är inte profitabelt så länge varuflödet kan fortsätta. Detta mönster behöver brytas. Att förlänga livet på kapitalvaror innebär en mycket konkret insats i miljöpositiv riktning. Flera förbättringar uppnås: färre nya kapitalvaror efterfrågas vilket sparar råvaror och upparbetning, arbetstid och fraktkostnader; och det i varje vara inbyggda värdet realiserar mycket längre samtidigt som olika kostnader förenade med skrotning av kasserade varor minskar.

Att skapa arbetstillfällena och att minska miljöhoten – kan de förenas?

Krisen ger arbetslöshet. Yrkesskickliga arbetare ställs utan jobb. Konsumtionen av varor minskar. Det svar jag ser är att föra in arbetslösa i en verksamhet som syftar till att förlänga livet på varor och därmed göra dem tillgängliga för hushåll med minskande inkomster. Arbetslösa behöver omskolas till reparatörer och underhållare av alla slags varor, och en marknad behöver skapas av underhåll, reparation och försäljning av begagnade varor. 'Återbruk' som även omfattar att tillvarata användbara delar eller ingredienser i varor som tjänat ut, för att ge dem ny tjänst i andra varor.

Omskolning är en enkel arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Den måste kompletteras med politiska insatser för att underlätta etablering av små reparationsverkstäder och för deras verksamhet inkl. försäljning av återbruksprodukter. I dagsläget ger villkoren för sådant företagande så höga priser för reparationer och underhåll, att de förlorar i konkurrensen.

Bilmarknaden har en del att uppvisa: via internet kan idag begagnade bildelar sökas över hela Sverige, delar som plockats från skrotade bilar. Underhåll och restaurering av bilar är en omfattande verksamhet, som kunde bli ännu större om inte reservdelarna ofta är så dyra.

En annan och betydligt mer komplicerad fråga är att återupprätta 'hushållning' som ett värde och en livsstil bland konsumenterna. Dagens konsumenter är generellt inställda på att följa marknadsutvecklingen och byta upp sig då och då. Mobilmarknaden lär ha skapat berg av övergivna mobiler, vars ägare vill ha nyare modeller med nya egenskaper. TV- och ljudmaskiner byts också i betydligt högre takt än redan köpta varor tar slut. Kläder slängs långt innan de tjänat ut. Modeströmmarna regerar i hög grad bland både yngre och äldre, och håller omsättningen på hög nivå.

Det betyder att insatser måste till i skolan, på arbetsplatsen, i hemmiljön. Barn ska genom praktisk undervisning i reparationer och underhåll få en känsla av varors värde – genom att ombedjas ta med sig trasiga grejer hemifrån till skolan för de in frågan om underhåll i sina hem. På arbetsplatser ska utrymme ges för reparationer av trasiga möbler, mankerande skrivare eller andra varor. Datorhöljen kan återanvändas med nya innanmäten med bättre prestanda.

Exakt hur näringslivet ska bringas ombord i en riktning som inte omedelbart kan tänkas tjäna dess intressen är inte så lätt att se. Subventioner och deras motsats måste säkert till.

Är detta protektionistisk politik, och skadar den fattiga länders ekonomier?

Blomsterproduktionen i Östafrika har sedan krisen sattes in påverkats avsevärt av minskad konsumtion i våra marknader. Råvaruutvinningen – koppar i Zambia är ett exempel – har gått ner. Produktionen av blommor är ett bisarrt inslag i fattiga samhällen, som dessutom drar mycket av både energi och vatten. Krisen öppnar för ordentliga internationella åtgärder för att ersätta den med livsmedelsproduktion för lokala marknader, helst på sådant sätt att den förblir konkurrenskraftig om de rika ländernas efterfrågan på blommor skulle öka igen. Det är litet svårare med koppar, Zambias stora råvaru- och exporttillgång. Zambia är dock ett land med stora dåligt utnyttjade markreserver, och skulle kunna producera livsmedel till en regional marknad som idag underhålls genom överskott från rikare regioner (via WFP), liksom till en världsmarknad där efterfrågan snart kan väntas överstiga tillgången.

Dessa exempel visar att situationen varierar starkt mellan olika länder och ekonomier. Den

globala handeln är ofta viktig för fattiga länder, men genererar mer sällan en nationell ekonomi som i ett längre perspektiv tjänar en stabil utveckling. På vår sida ligger utmaningen i att förändra spelreglerna för den globala handeln så att den både gynnar de fattigare ekonomierna och anpassas till (globala och lokala) miljökrav.

Bertil Egerö

Somalia – mörkrets hjärta Strider i Mogadishu

I söndags, samtidigt som jag ledde en liten vandring i Klostergården, dödades minst femton människor i en granatattack mot en moské i Mogadishu i samband med strider mellan regeringen, ledd av president Sheikh Sharif, och den extrema islamistorganisationen al Shabaab. Sedan 2006 har tusentals människor dött och över en miljon tvingats lämna sina hem, enligt Reuters.

Inte ett ord om ansvaret

Nyhetsbyrån skriver ingenting om förspelet, men vi har ju följt utvecklingen i VB sedan den amerikansk-etiopiska invasionen 2006. Dessförinnan hade en organisation kallad "De islamiska domstolarna" skapat fred och förutsättningar för ett civilt liv i större delen av Somalia. "De islamiska domstolarna" leddes som ni minns av just Sheikh Sharif.

Vid nyår 2006 fick president Bush ett infall i kriget mot terrorismen. Som vanligt blev hans infall ett anfall som ledde till katastrof och död för miljontals människor. Han skickade in Etiopiens armé i Somalia med uppgiften att stödd av amerikanskt flyg och fartygsartilleri ockupera huvudstaden Mogadishu och driva bort Sheikh Sharif och "De islamiska domstolarna" som beskrevs som en terrororganisation.

Sheikh Sharif organiserade en motståndsrörelse för Somalias återbefrielse. Den fick snabbt stora framgångar. Amerikanerna insåg vilken enorm blunder president Bush begått. "De islamiska domstolarna" var ju en moderat organisation och Sheikh Sharif en ledare med brett stöd.

Så USA beordrade den förvildade etiopiska armén att lämna landet och inledde en politisk process som förde Sheikh Sharif och hans kollegor tillbaka till makten i början av 2009. Den nye presidenten inledde ansträngningarna att återskapa den fred som rått i större delen av Somalia månaderna före 2006. Men situationen var inte längre densamma. Två år av etiopisk ockupation och blodiga inbördesstrider hade slitit sönder landet. Väpnade extremistgrupper hade ökat sitt inflytande.

De strider vi nu ser är alltså en direkt följd av Bushadministrationens "War on terror". Hoppet om fred, återuppbyggnad och ett civilt samhälle står nu till Sheikh Sharif och hans regering. Den förtjänar allt stöd. Men utgången är oviss. Extremistisk USA-politik har lett till extremistisk terror och kaos hotar än en gång Somalia.

Pirataktiviteten är en av kaosets konsekvenser. En annan är att den napolitanska camorran dumpar radioaktivt avfall i havet utanför Somalia. Som vanligt visar världen handlingskraft när det gäller agera mot de skandalösa symptomen men är passiv i kampen mot det ondas rötter.

Gunnar Stensson

Sydafrika – ”ett land i krig med sig själv”

På 80-talet var det inte ovanligt bland vänsterfolk att se Sydafrika som en klar kandidat för en revolutionär övergång till socialismen: extrem utsugning under apartheid, en medveten och välorganiserad arbetarklass, ett kommunistparti väl förankrat i nuet och med nära samarbete med befrielse rörelsen ANC. Så blev det nu inte, andra prioriteringar och andras strategier tog över.

Sydafrika är en ekonomisk gigant i regionen, vars politik påverkar utvecklingen i hela Afrika söder om Sahara. Världsbanken och IMF lär ha en hel del ansvar för att den ANC-ledda regeringen tidigt övergav mycket av sin fördelningspolitik, och de stora vapenförsäljarna (minns Jas-affärerna) nådde sina framgångar inte minst via korruption. När journalisten Marika Griehsel talade på ett möte i Lund i lördags uttryckte hon stor oro för landet. Arvet efter Thabo Mbeki är inte lätt att hantera, och med Jacob Zuma vid styret är det klar risk att ont blir värre.

Zuma tar över ett land med fördjupad fattigdom och en frustration bland de fattiga i alla townships, blandad med orealistiska förväntningar på vad hans ledarskap ska kunna ge. Marika, som tidigare bodde i landet och är gift med en sydafrikansk mediaperson, hade nyligen återbesökt Khayelitsha i Kapstadens utkanter. Hon var skräckslagen över hur mycket sämre det blivit – ”idag svälter folk, majoriteten av kvinnorna och kanske hälften av männen saknar arbete.” 14 miljoner sydafrikaner lever idag på socialbidrag, omkring 1000 kr. i månaden. Hur länge kommer staten att klara av en ständigt växande utgift av det slaget?

Marika talade inför en inte alldeles ung men desto mer engagerad publik – föreningen SAFRAN's medlemmar. SAFRAN är en paraplyorganisation för grupper som stöttar lokala verksamheter i tre länder i södra Afrika, och som räknar både Henning Mankell och Doris Lessing bland sina hedersmedlemmar, förutom Marika. Hennes oro förefaller välmotiverad. Thabo Mbeki var inte Mandelas favorit till presidentposten. Hans främsta problem menade Marika var hans rädsla för kritik. När en sådan attityd fortplantas genom den offentliga sektorn leder det till att politiska tillsättningar och ineffektivitet hela vägen ner i lokala myndigheter inte ifrågasätts. Det leder också till att ledningen vill förstärka kontrollen över sina kritiker, inte minst media.

Dit hör Zapiro, den numera legendariska satirikern vars teckningar häcklar maktens herrar (länk i slutet av artikeln). Zuma tecknas alltid med en dusch över huvudet – en påminnelse om att han våldtagit en god väns HIV-smittade dotter och sedan sade att han duschat för att undvika smitta. Marikas framställning utsmyckades med flera av hans bästa teckningar. Självklart kan även Zapiro drabbas av censuren...

Jacob Zuma har sin politiska bas i KwaZulu-Natal. KwaZulu var den bantustan norr om Durban där Buthelezi ledde en etniskt baserad konkurrent till ANC, Inkatha Freedom Party, som i början av 90-talet uppvisade till primitiva strider mellan Zulu-arbetare och andra arbetare i gruvindustrin. Nu dyker de etniska skiljelinjerna upp igen i politiken. Hur ska Zuma gottgöra stödet därifrån? Bland dem som sitter fängslade för grova brott hoppas man på benådning, men en sådan åtgärd kommer att leda till skarpa reaktioner runtom i landet, inte minst bland alla de apartheidsoffer som ännu hoppas på någon form av kompensation.

Zuma själv lär ha sagt att de enda vita som kan accepteras är afrikanderna (boerna). I Kapstaden har Democratic Alliance sitt största stöd – bland sk färgade och engelskspråkiga vita. Tecknen bådakar inte gott. Lägg därtill de svåra spänningarna med miljontals flyktingar från Zimbabwe, och med arbetssökande från andra länder. Majoriteten av de fattiga unga stöder Zuma, och utan mycket känsla för befrielsekampens historia kräver de att sådana konkurrenter om jobben körs ut.

Under 90-talet växte en ny ’svart’ medelklass fram i hägnet av ANC's politik. Marika ser denna politiskt viktiga ’svarta’ elit som helt fjärrad från folket i townships och den fattiga landsbygden – ett uttryck för att apartheidsystemets integrering av klass med etnicitet har mjukats upp. Men 90-talets försoningsprocess lämnade också det vita etablissemang att

leva vidare i stort sett som förut. Det borde då inte överraska att den moderne Thabo Mbeki fick vika för en president som med sina snart fem fruar rider på mer traditionella strängar och är klart beredd att populistiskt utnyttja etniska spänningar. De fattigas kamp för bättre villkor kan åter komma att fokuseras på etniskt definierade motsättningar.

Marika rekommenderade en aktuell bok Antony Eltbeker , vars titel "A country at war with itself" känns mycket träffande.

Bertil Egerö

<http://www.zapiro.com>

Lyndon Johnson och Barack Obama – två välvilliga presidenter

En gång var jag en varm anhängare av president Lyndon Johnson. Han hade tillträtt efter mordet på president Kennedy (som blivit president just tack vare Lyndon Johnsons inflytande i Södern). Han vann en jordskredsseger i valet 1964 på valplattformen "The Great Society". Den var det sista försöket på 40 år att skapa en välfärdsstat i USA. Han inrättade ett organ för kampen mot fattigdom. Han fick igenom medborgarrättslagen 1964 och avskaffade de diskriminerande rösträttslagarna i Södern.

Det fanns bara en hake. Det pågick ett litet krig i Vietnam. Lyndon var knappast intresserad men han ville få det ur vägen så snart som möjligt för att kunna fullfölja sitt reformprogram. Han fixade det så kallade Tonkin-intermezzot och skickade en halv miljon soldater för att snabbt knäcka kommunisterna..

Efter FNL-offensiven 1968 var han en bruten man. När jag fick höra att han inte ställde upp för omval jublade jag som nästan alla jag kände. Sedan fick vi Richard Nixon.

Afghanistan - Obamas Vietnam?

I en artikel av Immanuel Wallerstein som jag refererade delar av i Veckobladet den 3 april kritiserades president Obamas planer att söka en militär lösning genom att fördriva talibanerna ur Pakistan och störta talibanregimen i Afghanistan.

Wallerstein menade att ökade amerikanska truppinsatser skulle förvärra läget. Bombningar i Afghanistan och Pakistan skulle skörda civila dödsoffer och öka antiamerikanismen. Till slut skulle USA tvingas dra sig ur. Om inte något värre inträffade.

Just den utvecklingen ser vi nu, förvärrad av den gigantiska flyktingkatastrofen i Pakistan.

Lyndon Johnsons Great Society slogs i spillror. Reformerna som skulle ha kunnat leda till ett bättre USA förblev ogjorda. Förhoppningarna om ett välfärdssamhälle grusades för årtionden. Ekonomin havererade. Spänningen i världen förvärrades. USA:s inflytande minskade.

Hur kommer det att gå för Barack Obama?

Gunnar Stensson

V-reservation: Borgerlig busstaxa - 17 kronor redan till hösten

När ärendet "Delårsrapport" skulle behandlas i kommunstyrelsen 7 maj genomdrev den borgerliga majoriteten en chockhöjning av busstaxan. Taxan för barn och unga höjs med 25 procent, från 8 till 10 kronor, vuxentaxan från 15 till 17 kronor och månadskortet från 370 till

425 kronor samtidigt som färdtjänsttaxan höjs igen. De har nu sedan 2007 lyckats med konststycket att höja kontanttaxan med 42 procent (från 12 kronor) och för barn och unga med 67 procent (från 6 kronor).

En så kraftig höjning hade inte ens de borgerliga politikerna i tekniska nämnden ställt sig bakom, så det var inte konstigt att de nu mörkade genom att dölja beslutet bakom den sedvanliga behandlingen av nämndernas delårsrapporter. Ingen som helst konsekvensbeskrivning vad gäller resande och miljö hade föregått beslutet, utan allt var ett desperat försök att förbättra kommunens ekonomi. Den offentliga ekonomin har förvisso försämrats på grund av krisen, men framförallt på grund av skattesänkningarna, både lokalt och nationellt.

Kommunstyrelsens majoritet i Lund driver numera sin politik i enlighet med den brända bronns strategi. Varje tanke på dialog är sedan länge förkastad, och de som försöker peka på sociala, mänskliga eller miljömässiga konsekvenser av den förda politiken bemöts antingen med en likgiltig tystnad eller avfärdas som ekonomiskt ansvarslösa, precis som om huvudorsaken till de ekonomiska problemen inte var de borgerliga skattesänkningarna.

Vänsterpartiets förslag var förutom, oförändrade taxor i lokaltrafik och färdtjänst, att tekniska nämnden, socialnämnden samt barn- och skolnämnderna inklusive utbildningsnämnden, skulle tillföras en 1-procentig ramökning redan i år. Det är vad de borgliga har skurit ner extra från de bägge förstnämnda under 2009, och för tekniska nämnden är detta den direkta orsaken till taxehöjningarna.

För socialnämnden innebär nedskärningen att bland annat ovärderliga arbetsmarknadsprojekt som Nybyggarna måste läggas ner. I kombination med de nu stegrade socialbidragskostnaderna blir kommunstyrelsens uppmaning att "hålla budget" patetisk. Vill de att socialnämnden ska vägra behövande människor försörjningsstöd? Ofta är detta samma människor som kommunen slängt ut från arbetsmarknadsåtgärder eller sagt upp.

Vårt förslag att återställa en del av nedskärningarna på barn- och skolnämnderna ska ses mot bakgrund av den borgerliga kvalitetsförsämringen, som syns tydligast i de växande gruppstorlekarna i förskolan.

*Vänsterpartiet i kommunstyrelsen
Mats Olsson och Anne Dederichs*

Boktips

(egna, men också plankade från förlaget Daidalos katalog, maj 2009).

[Peter Englund, Stridens skönhet och sorg.](#) Första världskriget i 212 korta kapitel, Atlantis
[Götz Aly, Hitlers folkstat.](#) Rån, raskrig och nationell socialism, Daidalos 2009.

[Harald Welzer, Gärningsmän.](#) Hur helt vanliga människor blev massmördare, Daidalos 2009.

[Harald Welzer, Klimatkrig.](#) Varför människor dödar varandra på 2000-talet. Daidalos 2009.

[Joseph E. Stiglitz, Fungerande globalisering.](#) Daidalos 2009

Peter Englund, Stridens skönhet och sorg. Första världskriget i 212 korta kapitel, Atlantis 2009

Europa i kaos, sönderslitet i nationalistisk, religiös och politisk anarki, skildrat genom ett antal enskilda livsöden. Peter Englund berättar om 19 unga människors liv åren 1914-18. Det är 20- till 30-åriga män och kvinnor vid västfronten, i alperna mellan Italien och Österrike, vid fronten mellan Ryssland och Tyskland, under ryska revolutionen, vid Dardanellerna, i Budapest, i Petersburg, i Paris, i Kiel och Nordsjön, i Berlin och på många andra ställen. "Av

dessa 19 kommer två att stupa, två andra hamnar i krigsfångenskap, två kommer att bli firade hjältar, två slutar som fysiska vrak...en blir bokstavligt galen, en annan hör aldrig ett skott avlossas.”

Det är inte ett panorama, inte en helhetsbild. ”I en mening är det en antihistoria”, skriver Peter Englund. Boken kan läsas på många sätt utöver det vanliga. Man kan t ex välja att följa en viss person genom de fyra krigsåren. Man kan läsa avsnitten om kriget på västfronten. Man kan läsa om Petersburg 1917. Man kan välja att läsa notapparaten och lära sig mycket. Jag förfäras och häpnar över den värld som min fars och farfars generation levde i och över ett Europa som är så nära men ter sig så avlägset.

I slutet beskriver Hitler sina känslor när han på ett fältlasarett underrättas om Tysklands nederlag:”Under dessa nätter växte inom mig hatet, hatet mot upphovsmännen till detta illdåd. Under de närmaste dagarna kom jag underfund om min bestämmelse. Jag beslöt att bli politiker”

Götz Aly, Hitlers folkstat. Rån, raskrig och nationell socialism, Daidalos 2009.

Götz ställer frågan: ”Hur kunde ett i efterhand så uppenbart bedrägligt, storhetsvansinnigt och brottsligt projekt som nationalsocialismen åstadkomma en så omfattande, idag näst intill oförklarlig inrikespolitisk integration?”

Götz svarar att de nazistiska ledarna studerade de sociala orsakerna (orättvisorna, inflationen och soldaternas svältande familjer) till sammanbrottet 1918. Slutsatsen blev att livsmedlen måste distribueras så att vanligt folk upplevde fördelningen som rättvis. Det måste ges sken av den tyska marken bevarade sitt värde. Soldaternas familjer måste ha tillräckligt med pengar.

Bönder, arbetare och lägre tjänstemän slapp krigsskatter. För högavlönade ökade skatten rejält. Lika rasmedveten som NS-ledningen var, lika klassmedveten var den i sin inrikespolitik.

Inledningsvis bekostade man socialpolitiken genom konfiskering av de tyska judarnas egendom. Sedan fick man in miljardbelopp genom att expropriera de europeiska judarnas tillgångar. Alla erövrade länder plundrades.

För den tyska allmänheten var det tyska riket en välfärdsstat ända fram till slutet. Många fick högre levnadsstandard än någonsin tidigare. Detsamma gällde de sociala avancemangsmöjligheterna.

Tyskarna drog fördel av förbrytelsena som de inte hade något direkt personligt ansvar för. De flesta tyskar betraktade sin regim som omtänksam. Det förekom få protester och få kände skuld efteråt.

Detta är inspirationskällan för senare extremnationalistiska och främlingsfientliga partier i Europa, som t ex Sverigedemokraterna som är en sorts nationella socialister. Omedvetet lockas också många vänsterpartister och socialdemokrater av liknande föreställningar.

Harald Welzer, Gärningsmän. Hur helt vanliga människor blev massmördare, Daidalos 2009. För Harald Welzer är den viktigaste frågan: Hur kunde helt vanliga män, familjefäder och harmlösa genomsnittsmänniskor, vara i stånd att massmörda, och direkt i stället för indirekt medverka i nazismens förbrytelser?

Han beskriver hur en ”normativ referensram”, den nationalsocialistiska moralen, i kombination med situationens egen dynamik under loppet av några veckor gjorde dödandet till ett normalt ”arbete”.

Harald Welzer, Klimatkrig. Varför människor dödar varandra på 2000-talet. Daidalos 2009. Sverker Lenas har i DN skrivit: ”I dagarna utkommer den kanske bästa samhällsvetenskapliga klimatboken på svenska hittills... Utgångspunkten är att klimatförändringarna kommer att leda till en stor ökning och intensifiering av sociala katastrofer. Kriget i Darfur, som bottnar i ekologisk kollaps men huvudsakligen uppfattas som en etnisk konflikt, ser Harald Welzer

som ett förebud om framtiden. Social- och kulturvetenskaperna är ”katastrofblinda” och tiger om klimatförändringarna – som om samhällskollaps, resurskonflikter, massmigrationer, säkerhetsrisker, rädsla, radikalisering, krigs- och våldsekonomier osv inte hörde till deras område.”

Joseph E. Stiglitz, Fungerande globalisering, Daidalos 2009

Stiglitz föreslår reformer av IMF och Världsbanken, översyn av de allra fattigaste ländernas skuldbörda, regleringar av frihandeln, aktioner mot aidskatastrofen i Afrika och åtgärder mot klimatförändringarna. Marknaden klarar inte alla problem utan måste ta politiken till hjälp. Det internationella samarbetet under rättvisa förutsättningar måste öka..

I boken, som översatts av VB:s Gunnar Sandin, ställer Stiglitz frågan varför globaliseringen, som alla hade så stora förväntningar på, i stället fått så dåligt rykte. Han menar att den för att fungera måste ta itu med de ovannämnda problemen.

Gunnar Stensson

Demokratisk Vänster om översiktsplanen:

Det behövs inga fler bilvägar och nej till externa köpcentra

Som bekant håller Lunds kommun på att ta fram en ny översiktsplan. En översiktsplan beskriver hur mark- och vattenområden i hela kommunen ska användas i framtiden. Den är inte juridiskt bindande, men vägledande för kommande byggande av bostäder, verksamhetsområden, infrastruktur, handelsetableringar m m.

Som underlag för beslut om inriktningen på det fortsatta planarbetet har Byggnadsnämnden tagit fram ett dokument som innehåller tre olika utvecklingsalternativ. Alla kommuninvånare, partier och kommunala instanser har fram till och med den 11 maj haft möjlighet att komma med synpunkter. Här följer Demokratisk Vänster ställningstaganden. ([För de tre olika utvecklingsalternativen se:](#))

1. Ett modifierat Alternativ 3

Översiktsplan 2010 är ett ambitiöst måldokument. Det är lovvärt att det genom sin yttre ”tidningsform” är tillgängligt för gemene man. Tyvärr är innehållet inte lika lättillgängligt dvs läsbarheten brister. Det är svårt att förstå vad man ska ta ställning till förutom till de tre alternativa utbyggnadsförslagen.

Demokratisk Vänster förordar att inriktningen på planarbetet ska vara ett modifierat Alternativ 3.

2. Kompensera förlust av jordbruksmark

De tre förslagen redovisas med 20000 nya bostäder på Europas bästa åkerjordar.

Demokratisk Vänster anser att möjligheter till ytterligare förtätningar måste utredas och att yttersta restriktivitet med att ta jordbruksmark i anspråk för bostäder, verksamheter och bilvägar måste iakttas. Förtätning och stadsmässighet måste vara ledord i planarbetet.

Översiktsplanen ska redovisa hur förlusten av odlingsmarken för kommande generationer ska kompenseras.

3. Kompensationsprincipen bör genomsyra planen

Kompensationstänkandet inom miljöområden bör genomsyra översiktsplanen. Dvs för

kommande utbyggnader som innebär ökade utsläpp av klimatgaser, vållar föroreningar, och/eller tar i anspråk grönytor etc måste sättas in åtgärder som neutraliserar den negativa miljö- och klimatpåverkan som utbyggnaden medför. Detta endera i anslutning till själva utbyggnadsområdet eller på annat håll i kommunen.

4. Förtätning – men var?

Lund har under två decennier vuxit i huvudsak genom förtätning. Nu redovisar planen luddigt att ytterligare 8000 bostäder, dvs 30%, ska tillkomma genom förtätning.

Demokratisk Vänster anser att Översiktsplanen ska redovisa hur och var detta ska ske.

5. Stopp för externa köpcentra

Förstärkning av befintliga stadsdelar och stadsdelsprogram nämns på många ställen i Öp-texten och har länge varit en målsättning för Lunds planering men ännu ingen synlig prioriterad verksamhet. Planen redovisar förstärkning av närhandeln med nästan en fördubbling av antalet livsmedelsbutiker inom staden.

Demokratisk Vänster anser att Översiktsplanen ska redovisa vilka medel kommunen har att nu, sedan en avsevärd externhandel är etablerad, plötsligt kunna övergå till etablera nya livsmedelsbutiker i stadsdelarna samt hur de negativa konsekvenserna av den redan etablerade externhandel ska kunna minskas. Ett totalt stopp för fortsatt utbyggnad av externa köpcentra och annan handel som riktar sig huvudsakligen till bilburna kunder måste tydliggöras i planen. Det gläder oss att se att etableringen av en livsmedelsbutik (Lidl) på Väster 7:1, utan stadsdelsförankring, inte finns med i planerna för de närmsta 40 åren.

6. Kapacitetsökningar i motortrafiksystemet behövs inte

Om Lund ska klara målet för koldioxidutsläpp – en minskning med 85% till år 2050 fordras att bilresorna under samma tidsperiod minskas med 60 procent per person. Därmed torde också stå klart att de i samtliga alternativ inlagda vägreservaten kan utgå. Inte heller behövs andra i planen föreslagna kapacitetsutbyggnader i vägtrafiksystemet (t.ex. den nya trafikplatsen på E22 öster om Astra Zeneca) för motortrafikens vidkommande. Däremot fordras en kraftig satsning på gång- och cykelvägar. Översiktsplanen måste därför bygga på en planering för minskade transportbehov och där transporter i första hand kan utföras av spårtrafik, annan kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik.

7. Planera för minskat buller!

ÖP 2010 måste belysa bullerproblemen, främst vägtrafikens, i syfte att minimera dessa problem. Detta gäller såväl näraliggande som avståndsbuller. I första hand måste inriktningen vara att eliminera bullret vid källan.

8. Överflödigt yttre godsspår

I alla tre alternativen finns ett västligt reservat för en ny järnväg från Örtofta till motorvägen E6. Det är oklart om planens syfte är att förlängningen av järnvägen ska byggas i motorvägen, vilket är en intressant tanke. Vi förutsätter att det är yttre godsspåret som avses. Detta bör utgå ur planen. Framför allt för att det i Skåne och i Lund finns betydligt angelägnare behov av nya järnvägsspår, och att ett yttre godsspår inte annat än på en ytterst ringa marginal bidrar till att avlasta stambanan.

9. Kollektivtrafik och utbyggnadsområden

Översiktsplanen måste säkerställa att kollektivtrafik med hög standard finns på plats när utbyggnadsområden för såväl bostäder som verksamheter tas i bruk: Utan kollektivtrafikförsörjning, ingen utbyggnad.

10. Eventuell ESS-anläggning

Demokratisk Vänster anser att det i dagsläget råder alltför stor oklarhet kring miljökonsekvenserna av en eventuell lokalisering av ESS-anläggningen till föreslaget läge vid Brunnshög/Odarslöv. Den viktigaste frågan härvid är givetvis vilken tungmetall som skall finnas i målstationen, men inte ens detta har klarlagts från konsortiets sida. Det är därför i dagsläget omöjligt att bedöma lämpligheten av den föreslagna placeringen. (Här hänvisar DV till en bilaga, där man närmare utvecklar sitt ställningstagande till ESS-anläggningens lokalisering. VB återkommer i ett senare nummer om DV:s ställningstagande till ESS).

Översiktsplanen ska vara en syntes av kommunens alla måldokument och ge en översiktlig fysisk bild av dessa mål. Planen redovisar den sedan länge planerade snabbspårvägen som medel och svar på alla mål om Hållbar Utveckling. Demokratisk Vänster anser att om Översiktsplanen ska vara ett trovärdigt dokument så ska övriga medel för att uppnå de nationella och lokala miljömålen redovisas.

Sven-Bertil Persson & Ulf Nymark, Demokratisk Vänster